

FAKİRLERİ SEVİNİZ!*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l- müttakîn...Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn...

l'lemû eyyühe'l-ihvân... Inne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

أَحَبُّ الْعِبَادِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ، الْأَتْقِيَاءُ
الْأَخْفِيَاءُ الَّذِينَ إِذَا غَابُوا لَمْ يُفْتَقَدُوا
وَإِذَا شَهِدُوا لَمْ يُعْرَفُوا أَوْلِيَّكَ
أَئِمَّةُ الْهُدَى وَمَصَابِيحُ الْعِلْمِ

(حل . عن معاذ)

RE. 17/4 (*Ehabbü'l-ibâdi ila'llâhi azze ve celle, el-etkiyâü'l- ahfiyâü; ellezîne izâ gâbü, lem yüftekadû; ve izâ şehidû, lem yu'rafû; ülâike eimmetü'l-hüdâ, ve mesâbîhü'l-ilm.*)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Beraber bir salât u selâm okuyalım:

“—Allâhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin- nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâââ... Âlihîîî, ve sahbihîîî, ve sellim.” (3 defa)

Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili

Peygamberimiz'in şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

a. Haramlardan Sakın!

Geçenki dersimizden bir hadisi tekrar ediyorum.

Ahmed ibn-i Hanbel, Beyhakî ve Tirmizî Ebû Hüreyre Hazretleri'nden rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹

إِتَّقِ الْمَحَارِمَ، تَكُنْ أَعْبَدَ النَّاسِ وَارْضَ بِمَا
قَسَمَ اللَّهُ لَكَ، تَكُنْ أَعْنَى النَّاسِ؛ وَأَحْسِنُ إِلَى
جَارِكَ، تَكُنْ مُؤْمِنًا، وَأَحِبَّ لِلنَّاسِ مَا
تُحِبُّ لِنَفْسِكَ، تَكُنْ مُسْلِمًا؛ وَلَا تُكْثِرِ الضَّحْكَ
فَإِنَّ كَثْرَةَ الضَّحْكِ، تُمِيتُ الْقَلْبَ

(هـب . ت . طس . حم . ع . عن أبي هريرة)

RE. 13/7 (*İttaki'l-mehàrim, tekün a'bede'n-nâs; ve'rda bimâ kasema'llàhu lek, tekün ağne'n-nâs; ve ahsin ilâ cârike, tekün mü'minen; ve ehibbe li'n-nâs, mâ tühibbu li-nefsik, tekün müslimen; ve lâ tüksiri'd-dahk, feinne kesrete'd-dahki tümîtü'l- kalb*)

1. (*İtteki'l-mehàrim tekün a'bede'n-nâs*)
‘Sen haramlardan kaç, haramlardan korun, o zaman nâsın, insanların en âbidi sen olursun.’

Bu güzel bir ders de, bunu tekrarlıyorum ki, hepimiz belleyelim:

Haramlardan kaçının ki nâsın en âbidi olabilesiniz. Geceleri sabahlara kadar uyumasak, gündüzleri elimizden tesbih düşmese, kitap düşmese, nâsın âbidi olamayız; haramlardan kaçmadıkça...

Haram demek mutlaka şunun bunun boynuna sarılıp, eşkıyaların para aldığı gibi para almakla olmaz. O eşkıyaya mahsus, o haram başka... Bir de faizlerle kazanılan paralar, yalanlarla kazanılan paralar, ihtikârlarla kazanılan paralar... Bunların hepsi haram zümresindedir.

¹ Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s275, no: 2227; Taberânî, *Evsat*, c.VII, s.125, no: 7054; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.310, no: 8081; Beyhakî, *Şuabü'l-İmân*, c.VII, s.500, no: 11128; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.113, no: 6240; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.477, no:991; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.I, s.48, no:47; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XXIX, s.321, no:6024; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.242, no:44312; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.IXL, s.310, no:42609.

Binaen aleyh, bunlarla servet biriktirmek, çalım satmak çok abes bir şeydir. Onun için âbid olmak istiyor musun, Cenâb-ı Hakk'ın sevgili bir kulu olmak istiyor musun, haramlardan kaçmak lâzım!

Geçen ki derste geçmişti ki, bir dirhem haram, kırk vakit namazın kabulüne mâni olur. Kırk gün ellerimizi açsak, yalvarsak, dinlemiyor Allah... Bir dirhem haramın bize verdiği zarar, kırk günde ancak temizleniyor demek ki...

Onun için haramlardan kaç, nâsın en âbidi olursun; tutup riyazetler çekmek değil. Allah'ın haramlarından kaçın, oldun en âbid insan...

2. (*Ve'rda bimâ kasema'llàhu lek, tekün ağne'n-nâs*) "Allah'ın taksimine razı ol, o zaman da insanların en zengini sen olursun!" Daha ne istiyorsun?

Zenginlik milyonlar yahut milyarları olmakla olmuyor, insanın gözü doymuyor fakat Allah-u Teâlâ'nın taksimine razı oldu muydu ooh, ondan daha zengin kimse yok demektir.

Bu çok güzel bir ders de onu tekrarlıyoruz ki, kulaklarımızda kalsın inşallah.

3. (*Ve ahsin ilâ cârike, tekün mü'minen*) "Sen komşuna ihsân eyle ki, mü'min olasın!"

4. (*Ve ehibbe li'n-nâs, mâ tühıbbu li-nefsik*) "Kendin için istediğini bütün insanlar için iste; (*tekün müslimen*) o zaman müslüman olursun!"

5. (Ve lâ tüksiri'd-dahk, feinne kesrete'd-dahiki) “Gülmeyi çok yapma, gülme iyi değil. Ne yapar? (Tümîtü'l-kalb) Kalbi karartır, öldürür.”

b. Amellerin Allah'a En Sevimsisi

İkinci bir hadis-i şerif var idi ki, Katâde RA rivayet etmiş:²

أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ إِيْمَانُ بِاللَّهِ، ثُمَّ صَلَاةُ
الرَّحِمِ، ثُمَّ الْأَمْرُ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيُ عَنِ
الْمُنْكَرِ؛ وَأَبْغَضُ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ
الْإِشْرَاكُ بِاللَّهِ، ثُمَّ قَطِيعَةُ الرَّحِمِ

(ع. عن قتادة رجل من خثعم)

RE.16/10 (Ehabbü'l-a'mâli ila'llâhi: Îmânün bi'llâhi, sümme sılatü'r-rahimi, sümme'l-emru bi'l-ma'rûfi ve'n-nehÿü ani'l- münker; ve ebgadu'l-a'mâli ila'llâhi: El-işrâkü bi'llâhi, sümme katîatü'r-rahimi)

(Ehabbü'l-a'mâli ila'llâhi) “Amellerin Allah-u Teala'ya en sevimli olanı, (imânün bi'llâhi) Allah'a imandır. (Sümme sılatü'r-rahimi) Sonra sıla-i rahim, (sümme'l-emru bi'l-ma'rûfi

² Ebû Ya'lâ, Müsned, c.XII, s.229, no:6839; Katâde RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.822, no:43265; Câmiü'l-Ehâdîs, c.I, s.420, no:671.

ve'n-nehÿü ani'l-münker) sonra da *emr-i bi'l-ma'ruf ve nehÿ-i ani'l-münker* yapmaktır. (*Ve ebgadu'l-a'mâli ila'llâhi*) Allah-u Teâlâ'nın en çok buğz ettiği ameller ise, (*el-işrâkü bi'llâhi*) Allah'a şirk koşmak, (*sümme katîatü'r-rahimi*) sonra sıla-i rahimi kesmektir.

İman iki şartla kayıtlıdır. On tane şartı vardır ya ikisi pek mühim; birisi Allah-u Teâlâ'nın korkusu, diğeri de Allah-u Teâlâ'nın sevgisidir. Korku ile sevgi mîzân olarak bulunursa insanın içerisinde bu insanın imanı imandır, yani tam imandır. Allah korkusu ki, (*ittaki'l-mehârim*) dedi, haramlardan korkmak olduğu gibi. bütün ne kadar yasak varsa onlardan korku ile çekinmek, onları terk etmek, onları yapmamak...

Akşam bir yerde okumuştuk, okudular, Semerkandî Hazretlerinin bir nasihatnamesini takvimlerin arkasına yazmışlar ama hoş bir şey: “Yedi şeyden kaçmadıkça insanlar müttakî silsilesine giremezler. Gözlerini harama bakmaktan, dillerini kötü söz söylemekten, elleriyle şunu bunu incitmekten yahut haramlara uzatmaktan, ayaklarıyla haram günah yerlere gitmekten, midesine de haram lokmaları sokmaktan korunmadıkça insan müttakî sınıfına giremez.”

Onun için ittikâ diyor, (*ittaki'l-mehârim*) “Haramlardan sakının!” diyor.

Müttakî olmak çok önemli olduğundan, kitabımızın ikinci sayfasında Elham'dan sonra Bakara Sûresi gelir. Bakara Sûresi'nin ilk ayetleri, *estaîzü bi'llâh:*

لَمْ ذٰلِكَ الْكِتٰبُ لَا رَيْبَ فِيْهِ ، هُدًى لِّلْمُتَّقِيْنَ

(البقرة: ۱-۲)

(Elif lââm mîm. Zâlike'l-kitâbü lâ raybe fîhi, hüden li'l- müttakîn) “Bu öyle bir kitaptır ki, bunda hiç şüphe yoktur; müttakîler için yol göstericidir.”

Biliyorsunuz ki Bismark [Bismarck] mıdır nedir ve daha bir çok gâvurlar vardır ki, kitabımızı okumuşlardır; “Şöyle kitabınız var, böyle kitabınız var!” diye methederler, senâ ederler. Fakat hidayetden mahrumdurlar, yine gâvur olarak ölmüşlerdir. İman nasibi başka...

Cenâb-ı Hakk'a biz ne kadar şükretsek azdır ki, bizi el-hamdü lillâh iman nimetiyle nimetlendirmiş, anadan doğarken müslüman olarak, mü'min olarak doğmuşuz. Bir müslüman memlekette doğmuşuz, böyle bir cemaat buluyoruz, camiler buluyoruz, ibadetler edebiliyoruz. E bunları bulamayan nice zavallılar vardır ki, bu nimetlerden mahrumdurlar. Bu en büyük nimettir.

Onun için Cenâb-ı Hakk'a amellerin en sevgilisi Allah'tan korkmak olduğu için, (hüden li'l- müttakîn) “Allah da korkanlara hidayet ediyor. Korkanlara, sakınanlara Allah-u Teâlâ'nın kitabı hidayet ediyor.” Namazlar da öyle, tesbihler de öyle, dualar da öyle, hayırlar hasenatlar, neler varsa hep müttakîler içindir.

Binâen aleyh, Allah-u Teâlâ da müttakîleri sever:

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ

(التوبة: ٧)

(*Inna'llàhe yuhibbü'l-müttakîn*) “Allah celle ve alâ müttakîleri, takvâ ehli kulları sever.” (Tevbe, 9/7) buyruluyor.

Zaten iki şeydir önemli olan; birisi Allah korkusu, birisi Allah sevgisi. Allah sevdikten sonra bitti iş. Bir kulu Allah sevdi mi iş bitti demektir; insanlardan o kuldan daha bahtiyar bir kul olmaz. Çünkü Allah seviyor. Allah-u Teâlâ sevdi miydi, o da mecburen Allah-u Teâlâ'yı sevecek. Allah sevgisi onun kalbisine inecek, o da her şeyden daha çok Allah'ı sevecek.

Onun için Allahu Teâlâ'nın emirlerine, “Allah'ım bana darılmasın, sevgilim darılmasın bana!” diyerekten, o kadar titizlikle dikkat eder ki, korku da ondan geliyor. Çünkü seven insanlar sevdiğine mutîdirler. E Allah-u Teâlâ'yı seven de Allah-u Teâlâ'nın emrine mutîdir, ne emrettiyse onu yapmaya çalışır ve onun dediğinden dışarıya çıkmaz.

Onun için canını veren müslümanların sayısı yoktur. Belli değildir ki hep o Allah sevgisinden dolayıdır bu.

أَعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ

(آل عمران: ١٣٣)

(*Uiddet li'l-müttakîn.*) “Cennet müttakîler için hazırlanmış, dayanmış, döşenmiştir.” (Âl-i İmran, 3/133)

Müttakîlere vaad olunmuştur. O müttakîlerin arasına ne zaman girebilirsek, o zaman biz de o cennete namzet oluruz.

c. Allah'ın En Sevdiği Kullar

Ebû Nuaym *Hilyetü'l-Evliyâ*'sında Muaz ibn-i Cebel RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³

أَحَبُّ الْعِبَادِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ الْأَتْقِيَاءُ
الْأَخْفِيَاءُ؛ الَّذِينَ إِذَا غَابُوا لَمْ يُفْتَقَدُوا
وَإِذَا شَهِدُوا لَمْ يُعْرَفُوا أَوْلِيكَ أُمَّةُ
الْهُدَى، وَمَصَابِيحُ الْعِلْمِ

(حل. عن معاذ)

RE. 17/4 (*Ehabbü'l-ibâdi ila'llâhi azze ve celle, el-etkîyâü'l-ahfiyâü; ellezîne izâ gâbü, lem yüftekadû; ve izâ şehidû, lem yu'rafû; ülâike eimmetü'l-hüdâ, ve mesâbihü'l-ilm.*)

(*Ehabbü'l-ibâdi ila'llâhi azze ve celle*)
“Kulların içerisinde Allahu celle ve a'lâ'ya en sevgili kullar, (*el-etkîyâü'l-ahfiyâü*) gizli müttakî kullardır.”

³ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.489, no:3979; Hâkim, *Müstedrek*, c.III, s.303, no:5182; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.36, no:53; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.252, no:1298; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.24; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.15; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.153, no:5929; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.429, no:687.

Müttakî olanları Allah-u Teâlâ çok seviyor. Onun için hepimizin o müttakî silkine, sınıfına girebilmek için elinizden geldiğini yapabilmek lazım. Gece sabahlara kadar uyamasak müttakî sınıfına giremeyiz. İşte dağlara çekilsek ibadetle meşgul olsak yine o müttakîlerin sınıfına giremeyiz. Müttakîlerin sınıfına girmek için Allahu Teâlâ'nın yasaklarından kaçmak lazım.

Allah muhafaza etsin, bir hikâye aklıma geldi de evvel zamanda, yani Peygamberimiz'den daha eski zamanlarda, uzun zaman evvel...

Hani ekseriyetle böyle hıristiyan papazlar, âbidler dağlara çekilirler, manastır dedikleri ibadethanelerde Allah-u Teâlâ'ya kulluk ederler. O manastırlarda tabiatıyla 5, 10, 50 neyse cemaat bulunuyor. Fakat bazıları da kimsenin bulunmadığı yerleri ihtiyar etmişler, yalnız başına Allah'a ibadet ediyorlar. Öyle âbidin birisi bir yer bulmuş kendisine yahut yapmış, orada Allah-u Teâlâ'ya ibadetle meşgul. Allah cümlemizi şeytân-ı aleyhi'lla'nenin şerrinden muhafaza etsin...

Şeytan, nerede olsa insanın başına musallat, bela. Onda da cilve-i rabbanî var, işte insanlar imtihansız da olmuyor; insanlara bakalım nasıl kul diye şeytanı musallat kılmış.

O şeytan o âbidin evine misafir geliyor. Bir insan kılığına girmiş, tak tak kapısını çalıyor:

“—Misafir kabul eder misin?”

“—Buyurun.” diyor.

Yemek getiriyor misafirine... Misafir:

“–Ben yemem.” diyor.

“–Canım nasıl yemezsin, insan aç durur mu, yemeden olur mu?”

“–Olur.” diyor, “Ben bir günah işledim, o günahıktan sonra bir tevbe ettim. Cenâb-ı Hak benden artık yeme içmek iştihasını aldı ve beni böyle yaşatıyor.”

Tabii o âbidin hoşuna gitmiş;

“–Yahu öyle yemeden içmeden insan yaşarmı?”

“–İşte yaşar, ben, işte ben meydanda...”

“–E ben ne yapayım?”

Üç günah teklif ediyor:

“–Bu üçten birisini yap, sen de benim gibi yemez içmezsin artık. Sonra tevbe edersin.” diyor.

Nedir onlar?

“–İçki iç.” diyor.

Onu yapamam, olmaz o diyor.

“–E o zaman adam öldür.” diyor.

“–O hiç olacak şey değil.” diyor.

“–Öyleyse zina yap!” diyor.

“–Yok onu da yapamam.” diyor.

Sonra düşünüyor düşünüyor:

“–İçki en kolayı diyor. İçeyim, tevbe ederim arkasından, olur.

Zina gibi değil, katil gibi de değil, kabahati kendime ait.” İçiyor, tabiatıyla o arada sarhoş oluyor.

şeytanın hilesi büyük, o sırada o devrin hükümdarının kızını hasta yapıyor. Doktorlar are bulamıyorlar, şeytan onlara da nüfuz ediyor:

“–Filan yerde bir bid var, o bide gidin, okusun iyi olsun.” diyor.

Eh, götürüyorlar bide... Abid sarhoş, o anda gelmiş evine böyle güzel bir kız, fırsat bu fırsat diyerekten sarhoşluk esnasında onu haklıyor.

Derken ayılıyor. Ayılınca;

“–Eyvah, ben ne yaptım! şimdi bunlar beni asarlar. Padişah kızına, hükümdar kızına tecavüz olur mu? Bunlar beni asarlar.” diyor.

O zaman şeytan geliyor;

“–Yahu her şeyin kolayı var.” Ne olacak?

“–ldr, gm!” diyor.

“ldr gm, kim bilecek? Görmedim.” dersin.

Mkul diyor, hemen öldürüyor kızını, bir yere de gmyor.

Padişah arıyor kızını tabii, gelmedi kız, ne oldu filan?

Elçiler gidiyor aramaya, arayıcılar gidiyor filan, yok mok derken şeytan haber veriyor;

“–Kızınız filan yerde gömülü!” diyor.

Gidiyorlar açıyorlar, kızını buluyorlar.

“—Ha, sen ne halt ettin böyle?” diyerekten adamı götürüyorlar şimdi asmaya.

Şeytan çıkıyor karşısına:

“—Şimdi bu ipten seni ancak ben kurtarırım, başkası kurtaramaz. Bana iman et, ben seni kurtarırım buradan!” diyor.

O da çaresiz, ipe gidiyor artık ölecek, kurtulmanın çaresini arıyor. Allah esirgeye, iman da gidiyor elden.

Ha, müttakîlik derecesine erişmek için yalnız böyle dağlara çekilip ibadetle vakit geçirmek kâfi gelmiyor, Allah-u Teâlâ'nın emirlerine son derece dikkat lazım. Yasak mı, bitti... İçkiden daha fena yasak yok!

Onun için, Allah-u Teâlâ Celle ve A'lâ'nın en sevdiği kullardan birisi, (*el-etkiyâü'l-ahfiyâü*) “Hem müttakî, hem de gizli, kimse tanımaz onu.”

Kimsenin tanımadığı bir müttakî. Yalnız Allah'ın emirlerine mutî, yasaklarından son derece kaçınıyor; müttakî diye buna diyorlar. Günahlardan korunur, haramlardan korunur, evâmir-i ilâhiyeye ittikâ eder.

Bunlar gizli olduklarından kimse bunları tanımaz, bilmezler, alâkası yoktur. (*Ellezîne izâ gâbû, lem yüftekadû*) “Gözden kaboldukları zaman, kimse onları aramaz. Kimse onlara kıymet vermez. (*Ve izâ şehidû, lem yu'rafû*) Aralarında bulunsalar da tanımazlar; öyle bir şeyleri yok, şerefleri, şöhretleri yok.”

Meselâ, gayet güzel elbiseler giymiş, güzel sarığı var, etrafında bir sürü hizmetkârları var bir adam; insan elini de öper ayağını da öper ama bu öyle değil, belki üstü başı kirli...

Meselâ, Veysel Karânî; üstüne başına baksanız yırtık pırtık, yüzüne gözüne baksanız öyle saltanatlı bir şey değil ama bütün evliyaların reisi. Ne yapalım, Allah-u Teâlâ vermiş. Niçin?

Onun gönlü Allah'la, haramdan son derece kaçıyor, aynı zamanda bir çoban işte... Çobanlığıyla beraber topladığı hurma çekirdeklerini satmak suretiyle, hem annesini babasını besliyor, hem kendisini; artanı da fakirlere veriyor. Böyle bir zât-ı muhterem. Allah şefaatine nail etsin cümlemizi...

(*Ülâike eimmetü'l-hüdâ ve mesâbîhu'l-ilmi.*)
“Bunlar hidayet imamları ve ilim ışıklarıdır, yani güneş gibidirler.”

Allah onların şefaatine cümlemizi nail etsin...

d. Günah ve İman

Dua edin de Allah kolaylaştırsın, hattatlık öğrenmeye çalışıyorum, onun için yine bugün bir hadis yazdım. Yazdığım hadis-i şerifte Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴

مَنْ زَنِى خَرَجَ مِنَ الْإِيْمَانِ ، وَمَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ

غَيْرَ مُكْرِهِ خَرَجَ مِنَ الْإِيْمَانِ ، وَمَنْ اِنْتَهَبَ

⁴ *Kenzü'l-Ummal*, c.I, s.265, no:1330; *Camiü'l-Ehadis*, c.XX, s.352, no:22317.

نَهْبَةٌ يَسْتَشْرِفُهَا النَّاسَ خَرَجَ مِنَ الْإِيمَانِ

(ابن قانع عن شريك غير منسوب)

RE. 423/5 (*Men zenâ harace mine'l-îmân, ve men şeribe'l- hamre gayra mükrehin harace mine'l-îmân, ve men intehebe nehbeten yesteşrifühe'n-nâse harace mine'l-îmân*)

Hadisin mânası, açık mânası:

(*Men zenâ harace mine'l-îmân*) “Kim zina ederse, imandan çıkar. (*Ve men şeribe'l- hamra gayra mükrehin harace mine'l-îmân*) Kim tazyik edilmeden, zorlatılmadan içki içerse, o da imandan çıkar. (*Ve men intehebe nehbeten yesteşrifühe'n-nâse harace mine'l-îmân*) Kim insanların teveccüh etmiş olduğu, hakkı olan, kullanmakta olduğu bir şeyi haksız olarak çalıp alır, yağma eder, gasp ederse, imandan çıkmış olur. Gerek devlet malından, gerek ganimetten, gerek başka yerden, o da imandan çıkar.”

İster kemâli imandan çıksın, isterse büsbütün imandan çıksın. Diğer bir hadiste, “Müslüman, mü'min bunları yapmaz; yaparsa, mutlaka esvap insanın sırtından çıktığı gibi iman onun sırtından çıkar ondan sonra o kötülüğü yapabilir. Yoksa iman içerisindeyken o kötülüğü yapmasına imkân yok.”

Çünkü imanı manidir. İman insanlara daima iyilikleri emreder. Bir insan kötülöklere meylediyorsa, demek onun imanı artık ölüme doğru gidiyor.

e. Adaletli Devlet Başkanının Fazileti

Gelelim bugünkü dersimizde okuyacağımız hadis-i şerife...

Beyhakî *Şuabü'l-İmân*'ında Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:

أَحَبُّ النَّاسِ إِلَى اللَّهِ، وَأَقْرَبُهُمْ مِنِّي مَجْلِسًا
يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِمَامٌ عَادِلٌ وَأَبْغَضُ النَّاسِ إِلَى
اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَأَشَدَّهُمْ عَذَابًا إِمَامٌ جَائِرٌ

(هـب . عن أبي سعيد)

RE.17/5 (*Ehabbü'n-nâsi ila'llâhi, ve akrabühüm minhü meclisen yevme'l-kıyâmeti imâmün âdilün; ve ebgadu'n-nâsi ila'llâhi yevme'l-kıyâmeti, ve eşeddühüm azâben: İmâmün câirün.*) (*Ehabbü'n-nâsi ila'llâhi*) “İnsanlardan Allah-u Teâlâ'ya en sevgili olan, (*ve akrabühüm minhü meclisen yevme'l-kıyâmet*) ve kıyamet gününde meclis cihetinden kullardan ve ona en yakın

olanı, (*imâmün âdilün*) âdil olan bir imamdır.”

Ama namaz imamı değil, cami imamı değil. İmam diye, buradaki imamlardan kasıt idareci, baş idareci. Meselâ evvelce halife diyorlarmış, sonra padişahlık denmiş, krallık denmiş, reiscumhurluk denmiş, bu gibi adlar, çeşitli adlar almış. İmam-ı âdil, idareci ama adaletle iş görüyor.

Acemlerin bir idarecisi varmış Nûşirevân (531-579), o âdilmiş. O Nûşirevân-ı âdil, memleketinde gayet adaletli iş görüyormuş. Adaletine bir misal:

Hız. Ömer (581-644) o devirde⁵ bir arkadaşıyla beraber Acemistan'a at götürmüşler, at ticareti yapacaklar. Atlarının birisi çalınmış, yahut ikisi de çalınmış, hatırımda yok.

Yabancı memleket; şuraya müracaat etmişler, buraya müracaat etmişler, at veya atları kayıp. Sonra birisi akıl vermiş bunlara, demişler ki:

“—Gidin hükümdara haber verin, bulsun. Derhal bulur o sizin atlarınızı.”

Bir tercüman bulmuşlar, hükümdara çıkmışlar. Tercüman kasıtlı yanlış bir tercüme yapmış, padişah savmış bunları başından. Sonra daha bir dürüst tercümanla dertlerini anlatmışlar Nûşirevân'a... Derhal hırsızları bulmuş;

“—Yarın gelin hayvanlarınızı alın!” demiş.

Ertesi gün onları bir yerden geçiriyorlar. Hız. Ömer bakmış, oğluyla diğer hırsızlar sallanıyorlar, asılmışlar.

Adam o kadar âdil, bak evladına iltimas etmiyor. Evladını asmış. Çünkü evladı da o hırsızların arasında imiş. Allah muhafaza etsin. Adalet böyle olmuş.

⁵ Burada şahıslarda bir karışıklık var. Çünkü Nuşirevan 579'da ölmüş, Hız. Ömer onun ölümünden üç sene sonra 581'de doğmuş. Aynı devirde yaşamamışlar.

Onun için bu âdilleri bulmak çok zordur. Mesela Hulefâ-i Râşidîn'in adaletinde şüphemiz yok. Ebû Bekr-i Sıddîk (632-634), Ömerü'l-Fâruk (634-644), Osmân-ı Zinnûreyn (644-656), Aliyyü'l-Mürtazâ (656-661) *radiya'llahu anhüm*'ün halifelik devridir bu dört devir. Bunlar âdilane hareket etmişlerdir. Bunların adaletlerinden hiç şüphemiz yoktur. Fakat bundan sonra gelen idarecilerin hepsi şüphelidir.

Hatta bizim devrimizde gelen padişah dediğimiz hükümdarlara, mesela Yavuz Sultan Selim diyelim yahut Fatih diyelim, yahut Osman Gazi için diyelim, ki bunlar İslâm'a çok hizmet etmiş büyük zâtlar iken bunlarda bile adalet cihetinden kusur olabilir.

Adalet büyük bir şey. Haksızlık yapmamak, Allah'tan son derece korkmak ve yasaklarından kaçındığı gibi ibadetleri de yapabilmek.

Bugün hepiniz biliyorsunuz ki, sabah namazıyla yatsı namazını cemaatle kılamayanlara, Cenâb-ı Peygamber münafık demiştir. Bunda kimsenin itirazı yoktur, diyen peygamberdir. Sabah namazına cemaate gelemiyorsa, yatsı namazında cemaate gelemiyorsa; çünkü öğlende, ikindide işler var, herkes işine gider, dükkânına gider filan... Cemaatte burada bulunamaz, fakat akşamla sabahta mutlaka mahallesinde, evinde olur. Evinde olduğu için camiye gelmesi mecburidir.

Bugün kimi görürsünüz ki, sabah namazında camiye gelmiştir? Gösteriş için Cuma günleri Cuma namazında, bayramlarda camiye arabalar dolar, otomobiller dolar, gelir büyükler.

E canım senin bugün müydü bayramın? Müslümanın her gün bayramıdır. Niçin sabah namazlarında bir kere görünmü- yorsunuz? Allah affetsin kusurlarımızı...

Onun için imâm-ı âdil bulunmaz şimdi, bulunması müşküldür. Ama bununla beraber; (*Ve ebgadu'n-nâsi ila'llâhi yevme'l- kıyâmeti*) "Kıyamet gününde Allah-u Teâlâ'yı en mebguz, gazap olunmuş, yani sevilmeyen, (*ve eşeddühüm azâben*) azabı da çok şiddetli olan betbaht insan, (*imâmün câirun*) zalim imamdır, yani zalim idarecidir."

Tabir öyle. Âdil olamayınca adaletin mukabili zulüm oluyor.

Allah muhafaza etsin...

Zulüm kıyamet gününün zulmetlerden ibarettir. Zalim, zulumât... Zulümât geliyor. Onun için bu bir fâsit daire derler, fâsit daire.

Biz bunların bazısını methederiz, bazısını da zemmederiz; bunların hepsi cehlimizden ibarettir. Ne methe layıktırlar, methedilsin; çünkü kimin işine geliyorsa o metheder, işine gelmeyen zemmeder. E o benim işim gelir ben methederim, ötekinin de işine gelmez zemmeder. Binâen aleyh bu gibi dedikodular çok ayıp ve çirkin şeylerdir.

Bunlardan Allah bizi uzak etsin... Onların veballeri kendilerinin olsun, iyilikleri de kendilerinin olsun... Bize düşen Allah-u Teâlâ'ya ittikâ ile hizmet etmek... Allah o durumdan bizi ayırmasın...

f. Din İçin Memleketlerini Terk Edenler

Bakın şimdi... Ebû Nuaym *Hilyetü'l-Evliyâ*'sında Abdullah ibn- i Amr RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

أَحَبُّ شَيْءٍ إِلَى اللَّهِ الْغُرَبَاءُ الْفَرَّارُونَ بِدِينِهِمْ،
يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَعَ عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ

(حل. عن ابن عمرو)

RE.17/6 (*Ehabbü şey'in ila'llâhi el-gurabâü'l-ferrârûne bi- dînihim, yeb'asühümü'llâhu yevme'l-kiyâmeti mea îse'bni meryeme.*)

(*Ehabbü şey'in ila'llâhi el-gurabâü*) “Allah-u Teâlâ'ya en sevgili olan şeylerden birisi garipler...”

Gurabâ, garibin cem'i. *Garib* kim? Yani kimsesiz, himayesiz, elinden tutanı yok. Bunlar, bu zavallılar; (*el-ferrârûne bi-dînihim*) dinlerini muhafaza edemiyorlar, yapamıyorlar,

⁶ Beyhakî, *Zühdü'l-Kebîr*, c.I, s.218, no:214; Ahmed ibn-i Hanbel, *Zühd*, c.I, s.149; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.153, no:5930; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.436, o:701.

müşkülâtlara düşüyorlar;. Dinlerinin muhafazası için memleketlerini terk ediyorlar.”

Meselâ bizim Kafkasya'dan, düşman memleketlerinden hicret edip buraya gelen muhacirler gibi meselâ... Orada düşman memleketinde ibadetini yapamıyor.

Hatta dün bir şey duydum, çok acı... Bizim buradan giden Almanya'da çalışan işçilerimiz; yanlarında götürmek için Kur'ân-ı Azîmüşşân almışlar. Ama diyorlar ki:

“—Şimdi biz Sırp hududundan, Yugoslav hududundan geçeceğiz, orada bizim eşyalarımızı muayene ediyorlar, Kur'an'larımızı elimizden alıp gözümüzün önünde yakıyorlar. Asker de silahıyla duruyor; 'Müdahale edersen vururum, çekil oradan!' diyor.

E şimdi can da kıymetli, gözünün önünde kitabın yanıyor. Bunun için Efendimiz SAS'in;

“—Kitaplarınızı gâvur memleketlerine götürmeyin!” tenbihi var.

Gâvur memleketine giderken kitaplarınızı, Kur'an'larınızı götürmeyiniz ki, burada bir şey mâni olur, bir taarruza uğrarsınız, muhafaza edemezsiniz, büyük acılara düşersiniz. Onun için oralara kitaplarınızı taşımayın, ezberlerinizdekilerle idâre-i maslahat edin!

Onun için bakmış bu zavallı, böyle bir memlekette dinini güzelce yapamıyor, kaçmış. Bir müslüman memleketine, dinini yapabileceği bir yere kaçıyor. İşte bunlar;

(*Yeb'asühümü'llàhu yevme'l-kıyâmeti mea îse'bni meryeme*) “Bu gibi bahtiyarları Cenâb-ı Hak yarın rûz-ı kıyâmette İsa AS ile beraber hasredecek.”

Ne büyük bahtiyarlıktır! Allah cümlemizi affetsin de dinleri için yüksek fedakârlıkları ihtiyar eden kullardan eylesin...

Ama bugün ne acıdır ki din mefhumunu bilmeyen ne kadar zavallı var! Dini bilmeyen, din nedir bilmeyen ne kadar zavallı var! Onun için çok mes'ulüz hepimiz ki, kardeşlerimize dinimizi öğretmiyoruz ve bunu öğretmekten de uzağız. Canımız kıymetli, işimiz kıymetli, paramız da kıymetli... Böyle bir zavallıya;

“—Yahu Müslümanlık budur, din budur, sen de benim kardeşimsin; neden bu Müslümanlığa bu kadar muarız duruyorsun?” dememiz lâzım gelirken; Müslümanlığa el ile, can ile sarılıp onu himaye etmemiz lâzım gelirken; bakıyorsunuz Müslümanlıktan haberi bile yok... Haberi olmamakla beraber adeta İslâm'a da düşman, Müslümanlığa da acı bir gözle, sevilmeyen bir gözle bakıyor. Bu çok, çok acı bir şey.

Meselâ, Yugoslavya'daki gâvur sevilmeyen bir gözle bakar, ne yapalım onun tîneti o... Fakat bu Müslüman memleketinde yaşayan bir müslümanın dinine karşı böyle hor bakışı, sakallıya karşı hor bakışı, hocasına karşı, hacısına karşı hor bakışı affolunur bir şey değil, yani affolunmaz bir günahdır.

Allah kusurlarımızı affetsin....

Sen bu memlekette ye, bu memlekette yaşa, bu memlekette büyü, bu memleketi sana teslim eden idareciler ki İslâm olarak bu memleketi el-hamdü lillâh teslim etmişlerdir. Bizim de evlatlarımıza müslüman olarak bunları teslim etmemiz lazım! Hepimiz muvakkat insanlarız, fakat evlatlarımıza;

“—Biz müslüman olarak yaşadık, siz de öyle yaşayın!” diyebilmeliyiz.

Edirne’imiz var ya, elimizde şimdi el-hamdü lillâh, bir vakit o Bulgarların eline geçmişti de Bulgarlar oraya, minareye çan asmışlar. Bir şair kitabına yazmış ki;

“—Ey müslüman! Sen minarende çan çalınırken nasıl yatıpta uyuyorsun?” diyerekten.

El-hamdü lillâh sonra kurtuldu, ama çok acı bir şey...

Bu İslâmiyet’e bu kadar düşman kesilmek niye? Bulgar mısın yunan mısın, nesin? Müslüman olduğun halde, müslüman memlekette yaşadığın halde, müslüman ananın babanın çocuğu olduğun halde Müslümanlığa neden bu kadar hor bakıyorsun?

En nihayet bu memleketi bırakıp da kaçmak mı lazım yani?

Onun için o kaçanlar, dinlerini muhafaza etmek için kaçanlar İsâ ibn-i Meryem ile beraber, İsâ AS ile beraber haşrolunacaklar.

g. Az Yemenin Mükâfatı

Bir hadîs-i şeriflerinde Cenab-ı Peygamber buyuruyor ki:⁷

أَحَبُّكُمْ إِلَى اللَّهِ، أَقَلُّكُمْ طُعْمًا وَأَخَفُّكُمْ بَدَنًا

(الديلمى عن ابن عباس)

RE. 1717 (*Ehabbüküm ila'llàhi ekallüküm tuumen, ehaffüküm bedenen*)

(*Ehabbüküm ila'llàhi*) “Sizin Allah-u Teâlâ’ya en sevgiliniz, en sevgili olanlardan birisi, (*ekallüküm tuumen*) az yiyenler, (*ehaffüküm bedenen*) ve bedenen de zayıf olan insanlardır.”

Az yemek... Halbuki biz şimdi hayvanlar mesabesinde, Allah esirgeye, doymak da bilmiyoruz. Çünkü Allah o kadar da nimet vermiş ki, şaşkın bir hale dönmüşüz; yedikçe yemek yiyeceğimiz geliyor.

h. Allah’ın Sevdiği ve Sevmediği Huylar

Hatîb-i Bağdâdî Enes ibn-i Mâlik RA’dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸

⁷ *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.389, no:7084; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.445, no:712.

⁸ İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.63; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.I, s.382, no:350; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.13, no:5198; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.445, no:711.

أَحَبُّكُمْ إِلَى اللَّهِ: أَحْسِنُكُمْ أَخْلَاقًا الْمُوَطَّئُونَ
أَكْنَفًا الَّذِينَ يَأْلِفُونَ وَيُؤْلَفُونَ؛ وَإِنَّ أَبْغَضَكُمْ
إِلَى اللَّهِ الْمَشَاءُونَ بِالنَّمِيمَةِ، الْمُتَمَسِّسُونَ
لَهُمُ الْعَثَرَاتِ الْمُفَرِّقُونَ بَيْنَ الْإِخْوَانِ

(خط . عن أنس)

RE. 17/8 (*Ehabbüküm ila'llàhi: Ehâsinüküm ahlâkan, el- muvattaûne eknâfen, ellezîne ye'lefûne ve yû'lefûne; ve inne ebgadaküm ila'llàhi: El-meşşâûne bi'n-nemîmeti, el-mültemisûne lehümü'l-aserât, el-müferrikûne beyne'l-ihvâni*)

(*Ehabbüküm ila'llàhi ehâsinüküm ahlâkan*)
“Allah-u Teâlâ'nın sevdiği bahtiyarlardan birisi de ahlâken güzel olan insan.”

Bu ahlâk hakkındaki hadisler pek çoktur; her zaman çeşitlisini dinliyorsunuz. Bugünkü gelen dersimizde de (*ehâsinüküm ahlâkan*) “Allah'a sizin en sevgililerinizden birisi, ahlâkı güzel olan insandır.”

Ahlâkın güzelliğinin ölçüsü peygamberin sünnetine uyabilen insandır. Kısaca Peygamberin sünnetine uyabilen insan, en güzel ahlâk ile ahlâklıdır. Çünkü;

إِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ

(القلم : ٤)

(*Ve inneke lealâ hulukin azîm*) “Sen muazzam bir ahlâk üzeresin!” (Kalem, 68/4) diyerekten Cenâb-ı Allah Celle ve A’lâ Kur’an-ı Azîmüştân’da Peygamber Efendimizi güzel ahlâk ile övmüştür. Rengi güzeldi, boyu güzeldi, endamı böyleydi; yok, yok, o büyük bir ahlâkın sahibiydi. En güzel ahlâkı Peygamber SAS’de toplamış Cenab-ı Hak; onun güzelliğini de ahlâkının güzelliğiyle övüyor.

Yoksa insan güzel olabilir, kuvvetli olabilir, çok zengin olabilir onların hiç kıymeti yok; ahlâkının güzelliği kâfi insana...

Bununla beraber, (*el-muvattaûne eknâfen*) “Ahlâkı alçak gönüllü, yanları da yumuşak...”

Mutavattaûn, mütevadîûn mânasında. Meselâ saflar arasında, ekseriyetle bu Mekke’de ve Medine’de görülen ve bayramlarda görülen hadiselerde ki cemaat kalabalık olduğu vakitte insanlar bazen sıkışmak istemez. Yanındakine müsaade etmez araya girmeye... Binâen aleyh yumuşak ol, onu da arana al. Azıcık sen sıkışırsın, azıcık da öteki sıkışır; o da arada olur, biter iş.

Bu yumuşaklığı göstermek, yumuşak tabiatlı, yumuşak huylu olabilmek, herkese kolaylık gösterebilmek... Güzel ahlâkın parçalarına ait şeylerdir bunlar,

Bundan dolayı; (*ellezîne ye’lefûne ve yû’lefûne*) “Kendisi herkesle güzel geçinir, kendisiyle de güzel geçinilir.” Herkes onunla güzel geçinir, o da herkesle güzel geçinir.

Çünkü yumuşak tabiatlı, kimseyi incitmiyor, incitenleri de affediyor, hoş bir hali var.

Bu böyle olmakla beraber, Cenab-ı Hak bunu överken, mukabilinde; (*Ve inne ebgadaküm ila'llàhi*) “Sizin en buğuzlunuz, Allah tarafından seilmeyenleriniz, Allah-u Teâlâ’ya en sevimsiz olanlarınız, (*el-meşşâûne bi’n-nemîmeti*) dedikodularla meşgul olup, laf getirip götürenler, aslının astarının ne olduğunu bilmeden birçok sözleri söyleyenlerdir.”

Aslının astarının ne olduğunu bilmeden, methedeceği adam hususunda, “Şöyle iyiydi böyle iyiydi, şöyle güzeldi böyle güzeldi.” söyler de söyler.

Kardeşinde hata arıyor; “Şunu şöyle yaptı, bunu böyle yaptı, şöyle söyledi, böyle söyledi.” Birçok hata noktaları herkeste bulunur ya, o hataları arıyor, ifşâ ediyor, yayıyor. Bir pundunu bulsam da şunu söylesem diyerekten...

(*El-mültemisûne lehümü'l-aserât*) “İnsanların hatalarını araştıranlar.”

Aserât, ayak kaygınlığı, yani hatalar. Bu hatalardan insanların sâlim olmasına imkân yok. Beşeriz, hepimizde bu hatalar mütemadiyen olmaktadır.

Onun için, Cenab-ı Allah Celle ve A'lâ bize istiğfarı göndermiş, Peygamberimiz de öğretmiş, bu istiğfarlarla;

“—Aman yâ Rabbi! Yaptım bu hatayı ama tövbeler tövbesi, tövbeler tövbesi...” diye tevbelere ederiz.

O hatalar da o suretle silinir. Bir de yaptığımız ibadetlerle otomatik olarak silinir. Meselâ abdest alırsın, camiye gelirken o hatalar üstümüzden silinir gider. Şimdi bu silinen hataları dillere destan ederiz:

“—Şöyle dedi, böyle dedi; şöyle yaptı, böyle yaptı.” Bir sürü masallar. Bunlar çok hatalı şeyler.

Daha daha; (*El-müferriküne beyne'l-ihvâni*)
“Kardeşlerin arasını ayıranlar.”

Kardeşlerin arasını ayırıyor. Niçin? Ona bir fit veriyor, berikine bir fit veriyor, araya bozuyor. Ara bozucu, fitneci...

Allah cümlemizi affetsin... Öyle kardeşlerin arasına fitne sokmak, onları birbirinden ayırmak ve dedikodulara vesile olacak şekilde birçok sözler söylemek... Bunlar hiç hoş olmayan şeyler...

Meselâ, hepimizin bildiği bir şeyler vardır ki, namaz kılmayan bazı ekâbir için;

“—O şöyle namaz kılar, böyle namaz kılar, şöyle sofudur, böyle sofudur.” diyerekten bir sürü dedikoduyu dinler dururuz.

Halbuki adamın dinle imanla alâkası yok... Dinle imanla alâkası olmadığı halde, bazı insanlar onları methede ede göklere kadar çıkarırlar;

“—Şöyle sofudur böyle sofudur. Bakmayın siz onların insanların arasında namaz kılmadığına filan ama evde seccadesi şöyledir, kitabı böyledir, okur, kılar.” filan diyerekten birçok

masallar okunduğu hepimiz tarafından duyula gelmekte ve biline gelmekte... E bu yüzü de var, o yüzü de var; iki yüzü var.

Mesela böyle bir münafıkı, dinsizi methederken öte taraftan bir Müslümanı, bir dindarı da yerin dibine batıracak şekilde bir sürü dedikodu... Bu da mevcut. Bunlar hep bizden çıkıyor başkasından değil. Bunlar başka memleketlerden gelme değil, hep bizim memleketimizdeki kardeşlerimiz.

Allah kusurlarımızı affetsin... Böyle kardeş aralarını açmaktan ve onların hatalarını arayıp da ortalığa destan yapmaktan, lafları getirip götürmekten muhafaza buyursun... Bunlar çok büyük günahlar ve hatalardır.

Şimdi bakınız, -Allah muhafaza etsin- bir ahlâk kitabı var onda yazılmıştır; günahların en büyüğü, gıybet denilen bir şey var ya, gıybet. Adı Arapça'dır ama hepimizin bildiği bir şeydir: “—Adamın arkasından onun aleyhinde konuşmak.”

Adamın arkasından aleyhinde konuşulan sözlere gıybet diyorlar. Bu gıybet o kadar kötü bir şey ki, insanın bütün yaptıkları sevapları alıp götürüyor, ne kadar sevabı varsa gidiyor.

Bir numûnesini söyleyeyim. Evvelki devirlerde Hasan Basri denilen bir alim vardı, bu alim Basra'da oturuyor.

İşte insanlar herkes hakkında dedikodu yapmaktan kaçınmazlar. Bir acayip bu insanların hali... Bu mübarek zât ki evliyalardandır, o zâtın aleyhinde de dedikodu yapmış birisi.

Birisi de o zata gitmiş;

“—Senin aleyhinde filan şöyle şöyle diyor.” demiş.

Bak şimdi o adam, bir tabak meyva almış, hizmetkârlarından birisine vermiş:

“—Götür bunu ona ver.” demiş, kendisine gıybet eden adama. Adam bakmış ki bir tabak kıymetli bir hediye;

“—Ne bu?” demiş.

“—Hasan Basri Hazretleri yolladı efendim size.”

Biraz evvel Hasan Basri Hazretleri’ni eriyordu, şimdi hediye alınca iş değişti;

“—Ne muhterem zât!” diyerekten başlamış övmeye...

Hasan-ı Basrî Hazretleri’ne sormuşlar:

“—Neden demişler, bu adama bu meyveyi gönderdin? Bak senin aleyhinde konuşuyor? Aleyhinde konuşan bir adama ne diye bu ikramı yapıyorsun sen?”

“—Günahlarımı aldı, bundan daha iyi iyilik mi olur? Bir sürü günahlarım var, ben onları bir türlü atamazdım üzerimden. Bu adam bu günahlarımı aldı gitti. Ona şimdi bu tabağı çok mu görüyorsunuz?” demiş.

Allah affetsin kusurlarımızı... Bundan da kurtulamıyoruz işte.

Hepimizde bu hata var. Allah muhafaza etsin...

i. Alırken, Satarken Cömertlik Yapmak

Beyhakî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁹

أَحَبُّ إِلَهُ عَبْدًا : سَمَحًا إِذَا بَاعَ ، وَسَمَحًا إِذَا
اشْتَرَى ، وَسَمَحًا إِذَا قَضَى ، وَسَمَحًا إِذَا اقْتَضَى

(هـب . عن أبي هريرة)

RE. 17/9 (*Ehabbe'llàhu abden*) “Allah Celle ve A'lâ şu kulu sever ki:

1. (*Semhan izâ bâa*) “Satarken cömert davranıyor.”

Satarken cömertçe veriyor, teraziyi böyle kılı kılına yapmıyor. Sağ tarafında artırıyor, bak bolca veriyorum diyor.

2. (*Ve semhan ize'sterâ*) “Satın alırken cömert davranıyor.” Satın alırken soruyor:

“—Bu kaç para?”

“—Beş lira...”

“—Canım, bunu üç liraya veriyorlar orada!”

Sen beşken altı ver ona, alırken onu sevindir:

⁹ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.536, no:11253; Ebû Hüreyre RA'dan. Abdürrezzak, *Musannef*, c.XI, s.459, no:21004; Ma'mer ibn-i Râşid, *Câmi'*, c.IV, s.390, no:1617; Zeyd ibn-i Eslem RA'dan.

Mâlik, *Muvatta'*, c.IV, s.989, no:2525; Muhammed ibn-i Münkedir RA'dan. Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.II, s.252, no:1299; Hz. Osman RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.44, no:9424; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.432, no:693.

“—Beş mi, al sana altı, ver bana şundan.” de!
Alışta da cömertlik yapıyor, verişte de cömertlik yapıyor.

3. (*Ve semhan izâ kadà*) “Borcunu öderken cömertlik yapıyor.” Borcu var, ödeyecek:

“—Benim sana beş lira borcum vardı, al sana on lira... Beşi senin, beşi de benden sana hediye!” diyor, cömertlik yapıyor.

4. (*Ve semhan iza’ktedà*) “Alacağını alırken cömertlik yapıyor.” Alacağı var, alacağı vakitte adamı sıkıştırmıyor:

“—100 lira borcunuz vardı, ben sana 50’sini helâl ettim 50’ini ver.” deyiveriyor.

Alışta da, verişte de böyle cömertlikler yapıyor. Allah-u Teâlâ bunları sever diyor. Bizim de böyle yapmamız lâzım! Yani alırken verirken kılı kılına, böyle kakışa kakışa olmaması lazım!

Meselâ kurbanlarda, “Kurban vakti sevaptır!” diyerekten çok pazarlık yapalım! O pazarlıkta sevap var. O cimriliğinden dolayı yapmaz da sevap olsun diye yapar. Mesela 100 ver der, 90 versem olmaz mı, 91 versem olmaz mı, 92 versem olmaz mı, uzatır lafları, bu laflar sevap yerine geçer deftere...

Yoksa;

“—Kaç lira?”

“—100 lira...”

“—Eh pekâla ver!” der.

On lira da oradaki çobana verir;

“—Al sana bahşiş!” der.

j. Kendi İçin Sevdiğini Başkaları İçin de Sevmek

Taberânî, Hâkim, Beyhakî ve Buhârî *Târih-i Kebîr*'inde rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰

أَحَبُّ لِلنَّاسِ مَا تُحِبُّ لِنَفْسِكَ

(طب. ك. هب. خ. في التاريخ عن أسد القسرى عن أبيه عن جده)

RE. 17/10 (*Ehibbe li'n-nâsi mâ tuhibbu li-nefsike*) “Kendi nefsin için sevdiğini, başka insanlar için de sev!”

Bu da Müslümanlıkta güzel bir şey:

“—Sen kendine nasıl muamele edilmesini seviyorsan, insanlara da öyle muamele et!”

¹⁰ Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.275, no:2227; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.262, no:4207; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.310, no:8081; Beyhakî, *Şuabü'l- İman*, c.VII, s.78, no:9543; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.260, no:5865; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.125, no:7054; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.260, no:5865; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.215, no:385; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.477, no:991; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.VIII, s.444, no:1649; Hennâd, *Zühd*, c.II, s.501, no:1031; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.I, s.48, No:47; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.295; Ebû Hüreyre RA'dan.

Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.161, no:434; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXV, s.101; Buhârî, *Târih-i Kebîr*, c.II, s.49, no:1644; İbn-i Hibbân, *Sikât*, c.III, s. 443; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.186, no:7313; Hâlid ibn-i Abdullah el-Kasrî babasından, o da dedesinden.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.793, no:43146; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.438, no705.

Güler yüzlü, tatlı dilli konuşanı seversin, muamelende sana böyle yapanlar hoşuna gider, sen de böyle yap! Madem ki sen böylesini seviyorsun, sen de insanlara çirkin bakma, sert bakma, kapından kovma, nedir bu senden çektiğim deme... Sen insanlara güzel muamele edersen, Allah-u Teâlâ da seni sever.

k. Allah ve Peygamber Sevgisi

Bakın şimdi ne güzel bir şey var.

Tirmizî, Taberânî, Hâkim ve Beyhakî Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹¹

أَحِبُّوا اللهَ لِمَا يَغْذُوكُمْ بِهِ مِنْ نِعْمِهِ ،
وَأَحِبُّونِي لِحُبِّ اللهِ ، وَأَحِبُّوا أَهْلَ بَيْتِي لِحُبِّي

(طب . ك . هب . ت . حسن عن ابن عباس)

RE. 17/11 (*Ehibbu'llàhe limâ yağzûküm bihî min niamihî, ve ehibbûnî li-hubbi'llâhi, ve ehibbû ehli beytî li-hubbî*)

¹¹ Tirmizî, *Sünen*, c.XII, s.260, no:3722; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.III, s.46, no:2639; Hâkim, *Müstedrek*, c.III, s.162, no:4716; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.130, no:1378; Ahmed ibn-i Hanbel, *Fadâilü's-Sahâbe*, c.II, s.986, no:1952; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XV, s.64, no:3320; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.211; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IV, s.159, no:1833; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VII, s.112; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.95, no:34150; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.I, s.449, no:717.

(Ehibbu'llàhe) “Allah’ı seviniz; (limâ yağzûküm bihî min niamihî) nimetleriyle sizi rızıklandırdığı için...”

Yattık yatağa, yorgunluğumuz gitti, uyuduk dinlendik. Sabah oldu Allah-u Teâlâ bize bir yeni hayat bahşetti. Mezardan çıkar gibi çıktık işte. Bundan evvel kendimizden hiç haberimiz yoktu. Güzel rüyalar da gösterdi bize... Kalktık sabahleyin; eh suyumuz emrimizde, bol bol yıkandık, temizlendik. Kahvaltı hazırlanmış; güzel güzel meyvalar, güzel güzel yemekler... Bunları lütfeden hep Allahu Celle ve A'lâ değil mi?

Bir vakitler bunları insanlar arayıp da bulamıyorlardı. Arayıp da bulamadıkları bu nimetler bugün bizim ayağımıza kadar gelmiş, çeşitleriyle bizi Cenâb-ı Hak nimetine gark etmiş. Bu nimetine gark ettiğinden dolayı; sıhhatimiz de yerinde el-hamdü lillah... Dinç, sıhhatli, kuvvetli kalkmışız. Gözümüz görüyor, kulağımız işitiyor, aklımız fikrimiz yerinde, düşünebiliyoruz her şeyleri, idrak edebiliyoruz...

Bu ne nimet! Aklı olmayan, düşünemeyen zavallıları bir kere aklına getir! Hasta, yatakta inleyen zavallıları aklına getir! Eli tutmaz, ayağı tutmaz, gözü görmezleri hatırına getir! Sana Allah-u Teâlâ tam sıhhatli bir vücut vermiş, kuvvet vermiş, kudret vermiş, hepsi yerinde... Bunlardan dolayı bu nimetleri bize verene itaat etmemiz ve onu sevmemiz icap eder. Onun için Allah’ı seviniz.

Bu nimetleri başkası veremez ki! Gözümüzü alsa, kim verecek bize göz? Başka bir göz takarlar ama göremezsin ki! Kulağın duymazsa, başka bir şey verirler ama seni rahatsız eder.

Hele aklın olmazsa ne yaparsın? Tımarhanede bekler durursun işte! Allah muhafaza etsin...

Bir de uzun hastalıklar var Allah esirgeye; eli ayağı tutmuyor insanların. Bakanlar da pişman, etrafındakiler de pişman oluyor; atamazlar, kesemezler ama etrafındakilere hep pişmanlık veriyor, zarar veriyor.

Sana da bunları vermiş Allah-u Teâlâ, o nimetlerinden dolayı ne yapacaksınız? Onu sevmek mecburiyetindeyiz.

Her zaman söylüyorum, bize bir ikramda bulunsa birisi, mesela bir milyon lira verse, gayet güzel beş katlı, on katlı bir apartman verse... Kapımızda arabamız;

“—Bu da senin olsun efendi. Her ay da sana şu kadar maaş...” dese sevmez miyiz bu adamı şimdi?

Fakat, Allah-u Teâlâ'nın verdiği bir göze denk olur mu bu? Bir göz nimetine denk olmaz. Bir milyon, 10 milyon, 100 milyon, ne olursa olsun... Bir göz nimetine, bir akıl nimetine muâdil olmayan hayatı ne yapayım?

Onun için, sevilecek ancak Allahu Celle ve A'lâ'dır; seveceksen onu sev!

(*Ve ehibbûnî li-hubbi'llâhi*) “Beni de sevin! Niçin? Allah-u Teâlâ'yı sevdiğiniz için... Beni

sevin ki, ben sizin mürşidinizim, sizin dininizin önderiyim, size peygamber olarak Allah-u Teâlâ beni seçmiş göndermiş size; İslâm'ı öğretiyorum, öğrettim. Binâen aleyh Allah'ı sevdiğiniz gibi beni de seviniz!

Çünkü imansız olsanız, bütün dünya sizin olsa ne olacak? İmansızların yeri cehennem... Bir insan cehenneme gidecek olduktan sonra, bu kâinat onun olsa ne kıymeti var? Bu hayat hepimize muvakkat... Onun için beni de sevin! Allah-u Teâlâ'ya sevginiz varsa beni de severseniz.

Niçin? Ben Allah-u Teâlâ'nın sevilmesine delilim size... Size delil oluyorum, anlatıyorum:

“—Bak bu mülkün sahibi Allah'tır!”

El-hamdü lillâh öğretmiş. (*Lâ ilâhe illa'llah, Muhammedün rasûlü'llah*) demesini öğrenmişiz, bundan daha büyük bahtiyarlık mı olur?

İşte bize bunu öğreten Peygamberimiz SAS, bu dini bize bildiren iki cihan serveridir. Binâen aleyh onu da sevmek mecburiyetindeyiz.

Şimdi Hz. Ömer'i severiz. Niçin? Çok adil diyerekten... Ama gördük mü Hz. Ömer'i? Görmedik.

Hz. Aliyi de severiz, niçin? Allah'ın arslanı, şöyle yiğitmiş, böyle kahramanmış diyerekten... Gördük mü? Görmedik. Görmedik ama okuyoruz, işitiyoruz ki İslâm'a ne güzel hizmetler etmişler, o hizmetlerden dolayı onları seviyoruz.

Peygamberimiz de böyle işte. Onu da seveceğiz, çünkü İslâm'a hizmeti hepsinden üstün, İslâm'ın başı...

(Ve ehibbû ehli beytî li-hubbî) “Beni sevdiğiniz için, benim ehl-i beytimi de sevin! Beni sevmekle kalmayın, ehli beytimi de sevin!”

Ehl-i beyt Hasan, Hüseyin, Ali, Fatıma, Hz. Ukayl denilen zâtlar ki bunlar ehl-i beyt tâbir olunuyor bugün, bunları da sevmek mecburiyetindeyiz.

“—Allah-u Teâlâ'yı sev, Peygamberini sev, Peygamberin ehl-i beytini de sev!”

Onun için bu ehl-i beyt, siz belki bilmezsiniz, bundan daha biraz evvelki zamanlara kadar Peygamberimiz'in silsilelerinden gelme insanlar memleketimizde de vardı. Ellerinde şecereleri bulunur, “Biz peygamber silsilesine mensubuz.” diye kayıtları vardı. Her memlekette bulunurdu. Her devrin hükümdarı onları kayıtlarlar, bu kayıtlarla bilinir ki bu Peygamber SAS'in silsilesindedir. Onlara maaş bağlarlar, o maaşlarla onlar rahat rahat geçirirlerdi.

Niçin? Biz ehl-i Rasûlüllah'ı seviyoruz, onun için Rasûlüllah'ın efrâd-ı ailesine de böyle hizmet ediyoruz. Onlara kimseye muhtaç olup da ellere bakınmasınlar diye birer maaş bağlamışızdır bunlara... Onlar da başlarına yeşil yeşil sarık sararlardı. Yeşilleri sardıklarından dolayı ehl-i beyte mensup oldukları o zaman anlaşılırdı. Şimdi onlar da kalmadı.

Binâen aleyh nimetleri veren Allah'ı seviniz!
Beni seviniz, ben sizin delilinizim; ehl-i beytimi
seviniz, onlar, ehl-i beytim de benim fer'imdir.
Binâen aleyh onları da sevmekle bahtiyarız.

Allah cümlemizi onları sevenlerden ayırmasın...

I. Üç Sebepden Arab'ı Sevin!

Taberânî, Beyhakî ve Hâkim Abdullah ibn-i
Abbas RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹²

أَحِبُّوا الْعَرَبَ لِثَلَاثٍ لِأَنِّي عَرَبِيٌّ وَالْقُرْآنُ
عَرَبِيٌّ وَكَلَامُ أَهْلِ الْجَنَّةِ عَرَبِيٌّ

(عق . طب . ك . هب . عن ابن عباس)

RE. 17/12 (Ehibbü'l-araba li-selâsin: *Li-ennî arabıyyün, ve'l- kur'ânü arabıyyün, ve kelâmü ehli'l-cenneti arabıyyün.*)

(*Ehibbü'l-araba*) “Arab'ı seviniz, Arap kavmini de seviniz.”

¹² Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.97, no:6999; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.185, no:11441; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.369, no:5583; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.230, no:1610; Ukaylî, *Duafâ*, c.VI, s.454, no:1530; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.I, s.128, no:127; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.25, no:16600; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIX, s.115; İbn-i Hacer, *Lisânü'l- Mîzân*, c.IV, s.185, no:486; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.44, no:33921; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.54, no:133; *Câmiü'l- Ehâdis*, c.I, s.447, no:714.

Neden? (*Li-selâsin*) “Üç sebepten dolayı Arap kavmini seviniz.”

1. (*Li-ennî arabıyyün*) “Çünkü ben Arabım.”

Bazıları derler ki “Peygamber Türk’tü.” büyük hatadır. Burada da diyor ki, (*Li-ennî arabıyyün*) “Ben Arabım!”

2. (*Ve’l-kur’ânü arabıyyün*) “Okuduğumuz kitap, Kur’an-ı Kerim, o da Arapçadır.”

3. (*Ve kelâmü ehli’l-cenneti arabıyyün*) “Cennet ehlinin konuşacağı dil de Arapçadır.” Bazı yerlerde Süryani dilini methetmişlerse de asıl olan Arap dilidir.

m. Fakirleri Sevin ve Onlarla Oturun!

Hàkim *Müstedrek*’inde Ebû Hüreyre RA’dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹³

أَحِبُّوا الْفُقَرَاءَ وَجَالِسُوهُمْ، وَأَحِبَّ الْعَرَبَ

مِنْ قَلْبِكَ، وَلِيُرِدَّكَ عَنِ النَّاسِ مَا تَعْلَمُ مِنْ نَفْسِكَ

(ك. عن أبي هريرة)

RE. 17/13 (*Ehibbu’l-fukarâe ve câlisûhüm, ve ehibbe’l-arabe min kalbike, velyeruddüke ani’n-nâsi mâ ta’lemü min nefsike*)

¹³ Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.368, no:7947; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VI, s.469, no:16583; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.I, s. 449, no:716.

(*Ehibbu'l-fukarâe*) “Aynı zamanda fukarayı da seviniz.”

Bu çok dikkate şayan bir şeydir. Cenâb-ı Peygamber SAS zamanında insanlar çok fakirdiler. Çok fakir idiler, o kadar fakir idiler ki, namaz kılınıyor ya; imam efendi başta durur, arkada erkekler durur, arkasında çocuklar durur, arkasında da hanımlar dururdu. Cenâb-ı Peygamber’in zamanlarının ilk devrelerinde cemaate hanımlar da gelirdi. Binâen aleyh Cenâb-ı Peygamber kadınlara hitaben derdi ki;

“—Siz başlarınızı secdeden kaldırmayın, erkekler kalkmadıkça... Erkekler ayağa kalkmadıkça siz başlarınızı secdeden kaldırmayın!”

Çünkü erkeklerin entarileri kısa. Eğildikleri vakitte avret yerlerinin gözükmesi tehlikesinden dolayı onlara diyor ki:

“—Siz başınızı kaldırmayın!”

Giyecek elbiseleri yok, öyle iki entarisi olan nâdirattan... Binâen aleyh siz fakirleri seviniz.

Bu şimdi bizim için çok acı bir şey. Fukarayı sevmekten çok uzağız. Hatta fukaraya ters suratla bakarız, acı da söyleriz, kovarız da... Ama Allah fakirlerimizi de kanaatkâr fakirlerden eylesin...

Böyle el açıp dilenenler de fukara zümresinden değildirler. Fukara kendisini tanıtmaz ve bildirmez. Binâen aleyh bu fakirleri seviniz.

Sevmenizle beraber, (*Ve câlisûhüm*) “Onlarla beraber oturunuz.”

Ramazan'da olsun başka zamanlarda olsun ekseriyetle davetler olur, herkes kendi âyârını çağırır. Akrân u emsâlini yani. Zenginler kendi akranlarını çağırır, orta halli kendi akranlarını çağırır. Hiçbir fukara zengini çağıramaz çünkü gelmez. Bir zengin de fukarayı sofrasına çağırmaz, onunla oturup yemekten hoşlanmaz. Çağırsa da ona bir parça bir şey yollar, “Verin de kapının önünde dışarıda otursun da yesin.” der. Ondandır bu hususta zayıfız. Allah muhafaza etsin cümlemizi...

Her zaman Ebû Hüreyre Ebû Hüreyre diyerekten rivayet ederiz ya, birçok hadisleri o nakleder bize. Zavallı, bu devrin fakirlerinden bu. Ashâb-ı Suffe'nin arasında fakirlerden bir zât.

Ebû Hüreyre RA'ın açlıktan anası ağlamış, yürüyemez hale gelmiş sokağa yatmış; gelene geçene derdini anlatmak istiyor. Peygamber SAS oradan geçiyormuş, onu almış getirmiş mescide... Hediye olarak bir süt gelmiş, Cenâb-ı Peygamber ona demiş ki:

“—Ashâb-ı Suffa'ya haber ver gelsinler, bu süttü içsinler.” İşte bir çanak bir süttür meselâ, koca kazanla değildir ya! Ebû Hüreyre RA diyor ki:

“—Yüreğim sızladı. Ashâb-ı Suffe da gelsin deyince yüreğim, içim sızladı; çünkü süt ancak bana yeter, ben içerim, o sütle doyarım diye düşünüyordum.”

Ashâb-ı Suffa 50 kişi, 100 kişi, 300 kişi arasında değişiyor. O günkü kaç kişidir bilmeyiz de en az 50 kişidir filan neyse gelmişler.

Cenâb-ı Peygamber, o zaman bardak tabak filan yok ki birer bardak versinler. Herkes bir parça içmiş yanındakine vermiş; o içmiş, yanındakine vermiş; o içmiş, yanındakine vermiş... Cemaati dolaşmış ama süt eksilmiyor.

Ebû Hüreyre son sırada, sıra ona gelmiş;

“–İç!” demiş Efendimiz.

İçmiş içmiş doymuş, şişmiş karnı.

“–İç diyorum sana!”

“–Doydum yâ Rasûlallah!” demiş.

“–İç!”

Tekrar bir daha, biraz daha içmiş yine bırakmış.

“–İç!”

“–Doydum yâ Rasûlallah!” demiş.

“–Canım iç iç! Sen çok acıkmıştın hani, bak dermansızdın, iç, azcık canlan!”

Bir daha içmiş, içmiş; bakmış ki sütün biteceği yok... Sütün biteceği yok; yani mûcize-i peygamberîden bir tanesidir.

Fakat o zamanki fukaralığın halini anlatmak istiyorum ki, çok acıdır. Asker harbe gidiyor, bir müfreze ayrılmış:

“–Siz haydi gidin, filan yerde düşmana baskın yapın, şunu yapın, bunu yapın!”

Kaç kişi olduklarını bilmiyorum, müfreze çıkmış yola. Tabii o zaman devlet teşkilatı yok; bizim gibi arkamızdan arabamız gelsin, yemeklerimiz gelsin, ekmeklerimiz gelsin, öyle değil. Herkes yiyeceğini torbasına koyuyor, torbasındakiyle beraber gidiyor askerliğine; silahı yanında, torbası yanında...

İşte o zamanki günde, buğdayı un yapıyorlar, unu yağ ile biraz kavuruyorlar, torbaya koyuyor. Acıktıkça torbasından birer ikişer kaşık, birer avuç yutuyor.

Tabii bu gideceklere yere kadar işte birer okka, ikişer okka neyse yeter demişler, herkes alacağını almış ama yolda bitmiş erzak. Yolda erzak bitmiş, bitince ne yapsınlar?

Şimdi geriye dönseler, dönülmez, uzaklaşmışlar. Gidecekleri yer de uzak, erzak da kalmadı. Çöl! Çölden insan geçmeye de korkar yani, çöl dediğin yer çok kimsesiz bir memleket... E ne yapsınlar?

Bir hurmacık kalmış birisinde; o hurmacığı birisi emmiş, ötekine vermiş; o emmiş buna vermiş; yemek yok yani. Ağızlarında biraz şöyle emişiyorlar, onun üzerine birer parça yürekleri yanıyor su içiyorlar; bununla o mevkîlerine kadar gedebilmişler. Böyle bir zaruret...

Allah bugün bize ne nimetler vermiş el-hamdü li'llâh! Bir kere onların sabırlarını ölçmeye imkânımız yok. Onun için, biz ne kadar hayır yapsak, onların yaptığı hayırların zerresine denk gelmez.

“—Binâen aleyh fukarayı seviniz. (Ve *câlisûhüm*) Ve onlarla beraber oturunuz. Bu sizin için büyük bir devlettir.”

Büyük bir devlettir, yarın rûz-ı kıyâmette Cenâb-ı Hak o fakirleri sizler için şefaathane kılacaktır. Binâen aleyh onlara ikramınız nisbetinde onların şefaatine nail olursunuz.

(*Ve ehibbe'l-arabe min kalbike*) “Arabı da kalbinden sev!”

(*Ve'l-yeruddüke ani'n-nâsi mâ ta'lemü min nefsike*) “Kendi nefsin hakkında bildiğin şeyler, seni diğer insanlardan men etsin. Kendi kusurların ile meşgul ol, başka insanların ayıpları ile uğraşma!”

Çok hikmete şâyan bir söz. Hatadan hiçbirimiz sâlim olmadığımız halde, karşımızdaki hatalı insanı çok aşağıya düşürüyoruz. Halbuki kendi hatalarımızı şöyle gözümüzün önüne bir sıralasak, ne kadar yüz kızartıcı çirkin hallerimiz vardır. Hep mestur kalmıştır, Allah'tan başka kimse bilmez onları. Binâen aleyh bunları biz yapmışız, biz yaptığımız halde bizi Allah affetmiş de bak bugün serbest bir durumdayız. Karşımızdaki adamı niçin ta'yib edelim? Allah onu da affetsin deriz.

Onun için, (*Ve'l-yeruddüke ani'n-nâsi mâ ta'lemü min nefsike*) “Nefsinde bildiğin kusurlardan dolayı nâsın ayıplarıyla meşgul olma!”

Kendinde gördüğün ayıplarından kurtulmaya bak! Bir kere çocukluğun hep böyle olgun gelmedi ki bu dünyaya canım. On beş yaşından tut da 45-50 yaşına kadar yapmadığımız çirkinlikler yoktur belkide. Bugün tevbe etmişiz, yola gelmişiz, ıslah olmuşuz da başkalarına ayıplıyoruz. Ama bizim de yaptıklarımızı şöyle bir gözümüzün önüne getirirsek, ne kadar yüz kızartıcı hallerimiz vardır.

Allah bunları setretmiş, binâen aleyh öteki kardeşimiz hakkında ayıplarını meydana koymaktan çekinmemiz lazım! Onun için, Cenâb-ı Peygamber ne güzel bize bir nasihat buyurmuş:

“—Başkalarının hatalarını ortaya dökmekten çekin! Kendi hatalarını düşün, kâfi sana...”

n. Arapların Bekası

Ebü’ş-Şeyh Ebû Hüreyre RA’dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁴

أَحِبُّوا الْعَرَبَ وَبَقَاءَهُمْ، فَإِنَّ بَقَاءَهُمْ نُورٌ
فِي الْإِسْلَامِ، وَإِنَّ فَنَاءَهُمْ ظُلْمَةٌ فِي الْإِسْلَامِ

(أبو الشيخ في الثواب عن أبي هريرة)

(*Ehibbü’l-araba ve bekàehüm*) “Arabı sevin ve onların bekasını sevin! (*Feinne bekàehüm nurun fi’l-islâmi*) Çünkü Arabın bekası İslâm için bir nurdur. (*Ve inne fenâehüm zulmetün fi’l-islâm*) Son bulmaları ise İslam’da zulmettir.”

Arapların hayatta kalması İslâm için bir nurdur, Araplar öldü mü o nur ortadan kaybolur. Onun için Arabı seviniz, çünkü Peygamberin geldiği bir nesildir.

¹⁴ Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.X, s.88, no:2006; Ebü’ş-Şeyh, *Tabakâtü’l- Muhaddisîn*, c.IV, s.497, no:1346; Sehâvî, *el-Makàsîdü’l-Hasene*, c.I, s.64; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XII, s.43, no:33917; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.I, s.448, no:715.

o. Miskinleri Sevin!

Yine bir hadîs-i şerîf. Deylemî Selman RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁵

أَحِبُّوا الْمَسَاكِينَ، وَادْنُ مِنْهُمْ؛ إِنَّ تَحِبُّوهُمْ

يُحِبُّبِكُمْ اللَّهُ، وَإِنْ تُدْنُوهُمْ يُدْنِكُمْ اللَّهُ وَإِنْ

تَكْسُوهُمْ يَكْسُوكُمْ اللَّهُ وَإِنْ تُطْعِمُوهُمْ

يُطْعِمَكُمُ اللَّهُ جُودُوا يَجِدِ اللَّهُ عَلَيْكُمْ

(الديلمى عن سلمان)

RE.17/15 (*Ehibbü'l-mesâkîne, ve'dnû minhüm; in tuhibbûhüm yuhbibkümu'llâh, ve in tüdnûhüm yüdnükümu'llâh, ve in teksûhüm yeksükümu'llâh, ve in tüt'imûhüm yut'imkümu'llâh, cûdû yecüdi'llâhü aleyküm.*)

(*Ehibbü'l-mesâkîne*) “Miskinleri seviniz, (*ve'dnû minhüm*) onlara yakın olunuz.”

Fakirle miskin arasındaki fark; fakirin evi vardır, çanağı çömleği de vardır, tabağı bardağı vardır, akşamlik yemeği de vardır ama fakirdir. Yani şer'an zenginlik servetine ulaşmamıştır. Meselâ, bugünkü altın kıymetinde 14 altına muâdil bir varlığı yok, fakir sayılır o. Binâen aleyh miskin, bir şeyi yok; bulursa

¹⁵ *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.450, no:718.

akşama yiyecek, şükredecek; bulmazsa sabredecek. Bir şeyi yok; yatacak yeri de yok, yatağı yorganı da yok. Veysel Karânî gibi.

“—Siz bunları seviniz ve bunlara da yakın olunuz.” Bunlara yakınlıktan ne çıkar?

Bunu yaradan Allah’tır, bu da Allah’ın kulu. Beni böyle varlıklı yaratmış el-hamdü lillâh, tam sıhhatli yaratmış, çalışır para kazanır bir zekâ da vermiş, kuvvet kudret de vermiş. Bu zavallıyı da böyle akli zayıf, çalışamaz, ekmeğini kazanamaz bir durumda yaratmış. Yaradan Allah, hor görme! Yaradan Allah’tır, sahibi de Allah’tır. Onun çalışmadığına bakıp da “Miskin herif, çalışsana!” deme sakın!

Seni de o duruma düşürse ne yaparsın sen? Seni de o duruma düşürse, o akli, o zekayı senden alsa, kudreti kuvveti alsa ne yaparsın?

El-hamdü lillâh, Allah-u Teâlâ’ya çok şükür edelim ki tâmu’s- sıhhat, akıl yerinde, fikir yerinde çalışabiliyoruz; ekmeğimizi kazanabiliyoruz, kimseye muhtaç olmuyoruz ama yaradan Allah, veren Allah... Bizi böyle yaradan Allah, ötekini de öyle garip yaratmış.

Onun için, onu sev ve ona yakın ol! Ona yakın ol da çünkü gece olmayınca gündüzün kıymeti bilinmiyor, karanlık olmayınca gündüzün kıymeti anlaşılıyor. Soğuk olmayınca yazın kıymeti anlaşılıyor. Fakirlik olmayınca sağlığın kıymeti de, varlığın kıymeti de anlaşılır. Fakirlikten sağlığın ve Allah-u Teâlâ’nın verdiği nimetlerin kıymeti gözünün önünde büyüyecek. Onu göreceksin;

“—Yâ Rabbi! Onu böyle yaratmışsın, el-hamdü lillâh bana ev vermişsin, mal vermişsin, sıhhat afiyet de vermişsin, kazana- biliyorum; bak buna da bir şeyler verebiliyorum, sana çok şükür el-hamdü lillah!” diye daima hamdimize vesile olacağından dolayı onları seviniz ve onlara yakın olunuz.

Onlara yakın olun! Niçin? (*In tühîbbûhüm yuhbibkümü’llâhu*) “Onları severseniz, Allah da sizi sever.” Daha var mı ötesi?

Onları sevmenizden dolayı Allah da sizi sever. Allah sizi sevdikten sonra, en bahtiyar insan sizsiniz. Allah Celle ve A’lâ sizi sevdiyse en bahtiyar, en mükemmel insan sizsiniz.

(*Ve in tüdnûhüm*) “Onlara yakın olursanız, (*yüdnükümü’llâhu*) Allah da sizi kendisine yakın eder. (*Ve in teksûhüm*) Onları giyindirirseniz, üst başlarına bayramlarda ve sair zamanlarda bir şeyler alırsanız, (*yeksükümü’llâh*) Allah da sizi giydirir.”

İksâ, giyindirmek, esvap vermek. İster eskilerinden ver, yenisini giymişin, o eskisini ver fukaraya, o giysin. Onunla o daha çok zaman geçiştir.

(*Ve in tut’imûhüm, yut’ımükümü’llâh*) “Eğer siz onları yedirirseniz, Allah da size yedirir.”

Sıhhat verir vücuduna, afiyet verir vücuduna, nimetler bol, yersin, hiç zarar görmezsin. Bakarsın başın ağrır, dişin ağrır, karnın ağrır, bacağın ağrır, sebebi var: Fakirlere bakmıyorsun çünkü, fakirleri hoş görmüyorsun çünkü...

O zaman paralar işte şuralara buralara gidiyor; eczacılar kazanıyor. Onun sebebi sırf fakirlerle ünsiyetimizin olmayışıdır. Sevmeyiz fakirleri...

Bizim damat (Mahmud Es'ad Coşan) Münih'te şimdi, bize fıtra paralarını havale etmiş;

“—Ben burada fıtra verecek adam bulamadım!” diyor. Fukara yok, heriflerin memleketi zengin, herkes orada para kazanıyor.

E bu da bir nimettir. Bugün zekâtımızı verecek fukarayı bulamazsak, fıtramızı verecek fukarayı bulamazsak ne yaparız? Biz de o zaman paralarımızı yollayacak yer ararız.

(Cûdû) “Cömertlik yapınız, (*yecüdi'llâhü aleyküm*) Allah da size cömert davranır.”

Allah cömerttir, O cömert olduğundan dolayı cömerti de sever. Siz cömertlik yaptığınız vakitte Allah-u Teâlâ da size cömert olur. Bakarsınız ihsanlarını, ikramlarını mütemadiyen arttırır.

“—En az bire on veriyor değil mi?”

En azı bire on veriyor; 20 de verdiği de olur, 30 da olur, 50 de verir, 100 de oluyor yerine göre. Bu verilenin ihlasının mukabilinde.

Allah kusurlarımızı affetsin... Tevkîfât-ı samadâniyesine mazhar etsin... Sevdiği ve razı olduğu kulların arasına cümlemizi kabul etsin inşallah...

Sübhâne rabbike rabbi'l-izzeti ammâ yesifûn, ve selâmün ale'l- mürselin, ve'l-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn.

Bir salât u selâm okuyalım:

“—Allâhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin- nebiyyi’l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîîî, ve sahbihîîî, ve sellim. (3 defa)

Li’llâhi’l-fâtihah!

[Hatim için dağıtılan cüzler okundu.]

p. Hatim Duası

Sübhâne rabbiye’l-aliyyi’l-a’le’l-vehhâb... El-hamdü lillâhi hakka hamdihî, ve’s-salâtü ve’s-selâmü alâ hayri halkihî seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...

Allâhümme rabbenâ, yâ rabbenâ, tekabbel minnâ, inneke ente’s-semîü’l-alîm... Ve tûb aleynâ yâ mevlânâ inneke ente’t- tevvâbü’r-rahîm... Ve’hdinâ ve veffiknâ ile’l-hakkı ve ile’n-necâti ve ilâ tarîkın müstakîm... Bi-bereketi hatemâti’l-kur’âni’l-azîm ve bi-hürmeti men erseltehû rahmeten li’l-âlemîn...

Va’fü annâ yâ kerîm... Va’fü annâ yâ rahîm... Va’ğfir lenâ zünûbenâ bi-fadlike ve cûdike ve keremike yâ ekreme’l-ekremîn ve yâ erhame’r-râhimîn...

Allâhümme zeyyinnâ bi-zîneti kur’âni’l-azîm... Ve ekrimnâ bi-kerâmeti kur’âni’l-azîm... Ve edhilne’l-cennete bi-şefâati kur’âni’l-azîm...

Allahümme’c’ali’l-kur’âne karinen... Ve fi’l-kabri mûnisen... Ve fi’l-kıyâmeti şefîan... Ve ale’s-sırâti nûran... Ve ile’l-cenneti refikan... Ve ile’l-hayrâti küllihâ delîlen ve imâmâ...

*Allahümme'rhamnâ bi'l-kur'âni'l-azîm...
Vec'alhu lenâ imâmen ve nûran ve hüden ve
rahmeten yâ erhame'r-râhimîn...*

*Allahümme zekkirnâ minhü mâ nesînâ...
Ve allimnâ minhü ma cehilnâ... Ve'rzukna
tilâvetehü alâ tâatika anâe'l-leyli ve etrâfe'n-
nehâr... Va'hşurnâ mea'n-nebiyyi salla'llähü
aleyhi ve selleme ve âlihi'l-ahyâr...*

*Ve evlene'llähümme's-saâdete, ve's-
selâmete, ve'l-beşârete, ve'l-emân... Ve lâ
tahrîm lenâ bi's-şerri, ve's-şakàveti, ve'd-
dalâleti, ve't-tugyân... Ve nebbi'nâ an nevmi'l-
gafleti, ve'l-keselân... Min kabli en tumîtenâ,
ve min ekli'd-dîdan...*

*Allähümme yemmin kitâbenâ... Ve yessir
hisâbenâ... Ve sekkıl mîzânenâ... Ve a'tik
rikâbenâ... Ve beyyîd vücûhenâ... Va'hşurnâ
tahte livâi'l-mustafa... Bi-rahmetike yâ
erhame'r-râhimîn...*

Ya Rabbi, bu okuduklarımız hatimlerden, dualardan, tesbihlerden hasıl olan ecr ü mesûbatı sevgili Peygamberimiz salla'llähü aleyhi ve sellem efendimiz hazretlerinin ve bi'l-cümle peygamberan-ı izâm hazeratının evlâd, ezvâc, ashâb ve etba'larının ve bu ana kadar geçmiş olan bi'l-cümle mü'minûn, müminât ve meşâyıh-ı izâmın ruhlarıyla beraber, memleketimizin medar-ı iftiharî Eyyüb Sultan Hazretleri'nin ruhuna ve bilumum eshabı güzîn rıdavanu'llâhi aleyhim ecmain hazretlerinin ruhlarına;

Salâtin-i maziyyenin ruhları ile birlikte İskender Paşa'nın ruhlarına, bi'l-umum ashabı hayratın da ruhlarına; bâhusus hazırûn ve cemâat kardeşlerimizin ve bu hatimleri okuyan kardeşlerimizin geçmişlerinin ruhlarına, ayrı ayrı hediye eyledik Mevla vâsıl eyleye...

Cümlesinin ruhlarını mesrur, kabirlerini pür nûr, makamlarını âlî, derecelerini yüksek eyleyip, seyyiatlarını ve seyyiatlarımızı da hasenata tebdil eyle yâ Rabbi!

Bizlere de onlar gibi bu dar-ı dünyadan göç vakti gelince, cümlemizi az ağrı, asan ölüm ve kâmil bir iman ile ve buyurun:

“—Eşhedü en lâ ilâhe illa'llâh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlüh...”

Aşk ile bir dahi:

“—Eşhedü en lâ ilâhe illa'llâh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlüh...”

Şevk ile bir dahi:

“—Eşhedü en lâ ilâhe illa'llâh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlüh...” kelime-i tayyibe-i münciyesini de can u gönülden söyleye söyleye çene kapayıp göz yummayı Mevlâ cümle Ümmet-i Muhammed'e, hâsseten biz aciz kullarına da lütf u ihsân eyleye...

Allâhümme'c'alnâ mine't-tevvâbîn... Vec'alnâ mine'l-mutatahhirîn... Vec'alnâ min ibâdike's-sâlihîn... Vec'alnâ mine'llezîne la havfün aleyhim ve lâ hümm yahzenûn...

*Allàhüme'hdinâ min indik... Ve efid aleynâ
min fadlik... Ve esbiğ aleynâ min rahmetik...
Ve enzil aleynâ min berekatik...*

*Allàhümme innâ nes'elüke temâme'n-nimeh...
Ve devâme'l- âfiyeh... Ve hüsne'l-hàtimeh...
Bi-hürmeti'l-fâtihah!*

Mehmed Zâhid KOTKU

19. 10. 1975 - İskenderpaşa Camii

[Bütün Mehmed Zahid KOTKU/ Hadis
Derslerine PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

